کرونا دست از سر تئاتر برنداشته است

همزیستی تئاتر و کرونا

گروه فرهنگی: برای چندمین بار تئاتر به‌دلیل کرونا تعطیل شد، شرایطی که برای هنرمندان دشواری‌های خاص خودش را دارد. به‌دنبال تعطیلی چندباره فعالیت تئاتری با رحمت امینی نویسنده و کارگران تئاتر و سیروس همتی کارگردان و بازیگر تئاتر صحبت کردیم و نظر آنان را درباره شرایط این روزهای تئاتری جویا شدیم.

■ مدیرکل هنرهای نمایشی مقصر تعطیلی تئاترنیست

رحمت امینی نویسنده و کارگردان تئاتر با تأکید بر اینکه در شرایط کنونی باید تابع ستاد ملی کرونا باشیم گفت: نمی‌توانیم مدیرکل هنرهای نمایشی را مقصر تعطیلی سالن‌های نمایش معرفی کنیم ولی باید برای جبران خسارت وارد شده به گروه‌های نمایشی در حال اجرا، بسته‌های حمایتی برای آنها در نظر گرفت. او درباره تعطیلی سالن‌های نمایش در روزهای آتی که با موج پنجم کرونا در ایران انجام شد، گفت: مانند بسیاری از بخش‌های دیگر کشورمان، مجموعه‌ای از عوامل هم در نزد دولت و هم در نزد ملت دست به دست هم می‌دهد تا این وضعیت‌ها پیش بیاید. در نزد دولت کاستی‌هایی است که در مسأله واکسن کرونا آن را می‌بینیم.

وی ادامه داد: در حال حاضر شاهدیم که در اروپا، حتی تماشاگران فوتبال مجدداً به استادیوم‌های ورزشی برگشته و براحتی به تماشای مسابقات مشغول هستند. با اینکه در آنجا هم الان بحث ویروس دلتا (گونه هندی ویروس کرونا) هم پیش می‌آید، ولی به هر ترتیب آنها توانسته‌اند این اتفاق را کنترل کنند. اما ما همچنان در واکسیناسیون ۷۰، ۸۰ ساله‌ها مانده‌ایم.

امینی در ادامه بیان کرد: بخش دیگری که این شرایط را به وجود می‌آورد، خود مردم هستند که با اخبار ضد و نقیض مربوط به کرونا دچار یک نوع افراط و تفریط هستند. به هر ترتیب مردم هم می‌خواهند پروتکل ها را رعایت و هم معیشت خود را تأمین کنند. در کشور ما هم که هنر اولویت آخر است، به صورتی که حتی در شرایط غیر کرونایی هم ما همیشه در مورد هنر کم‌لطفی‌هایی را از طرف سیاستگذاران و بزرگان مملکت شاهد بوده ایم. این کارگردان تئاتر گفت: وقتی این موارد دست به دست هم می‌دهند، شاهد یک بی‌اعتنایی به هنر می‌شویم که در شرایط غیرکرونایی نیز وجود داشته است. حال افزوده شدن پدیده‌ای به نام کرونا یک تیغ دو دم را شکل داده که هنر، اولین سری است که با آن بریده می‌شود. در این بین، دو هنر از همه بیشتر صدمه می‌بینند که یکی موسیقی و دیگری تئاتر است. باز تئاتر در یک سال گذشته مرتب در حال باز و بسته شدن بوده اما در این مدت هیچ کنسرتی برگزار نشده است. این دو هنر از مظلوم‌ترین بخش‌ها به شمار می‌آیند که حتی پیش از کرونا گرفتاری‌های خودشان را داشتند.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا تعطیلی در شرایط کنونی درست است یا خیر گفت: در شرایط کنونی واقعاً پاسخی برای این پرسش ندارم و نمی‌توانم جواب قاطعی به آن بدهم. از یک طرف دل تئاتری‌ام می‌گوید غلط است، چون مردم در خیابان و مکان‌های دیگر در حال رفت‌وآمد هستند و زندگی خود را می‌کنند. در این شرایط می‌پرسم چرا با وجود رعایت بیشتر در تئاتر باید سالن‌ها را تعطیل کنیم؟ اما از طرف دیگر اگر رأی بر این دهم که تئاتر هرطور شده باید باز باشد، بالاخره اگر برای یک نفر هم اتفاقی رخ دهد، عذاب وجدان می‌گیرم.

امینی در پاسخ به این پرسش که آیا در این شرایط اجرای نمایشی را دست می‌گیرد؟ گفت: مگر می‌شود ستاد کرونا بگوید تعطیلی ولی ما لج کنیم و اجرا برویم. اگر خدای ناکرده در این لج کردن یک اتفاقی حتی غیر از کرونا رخ دهد، شرایط عجیبی ایجاد می‌شود. حال فکر کنید یکی از بازیگران در این شرایط کرونا بگیرد، آن زمان چه کنیم؟ من باید گوش به فرمان باشم اما انتظارم به‌عنوان یک تئاتری این است که با آمدن دستورالعمل تنها تعطیل نکنیم و اقدامات حمایتی را در دستور کار خود قرار دهیم.

این نویسنده و کارگردان تئاتر با تأکید بر اینکه در شرایط کنونی تقصیری بر گردن مدیر کل هنرهای نمایشی نیست، گفت: نمی‌توانیم همه تقصیر را گردن مدیر کنونی بیندازیم، چراکه از نظر من ایشان مقصر نیست، اما حال که بنا به بیانیه ستاد کرونا دستور به تعطیلی می‌دهند، باید برنامه‌ریزی برای حمایت از هنرمندان در نظر گرفته شود. وی افزود: تا قبل از تعطیلی تئاتر، گروهی از شاگردانم در حال اجرای نمایشی بودند که بعد از ۱۰ ماه اجرایی که داشتند نمایش‌شان با استقبال مخاطبان مواجه شده و« سولد اوت »می‌شد. اما تعطیلی ناگهانی آنها را با ضرر بسیاری مواجه کرده است، چراکه همان‌طور که می‌دانید سالن خصوصی هزینه سالن را در ابتدای قرارداد می‌گیرد. علاوه بر این با تعطیلی، زمان‌بندی اجرای افراد نیز به هم می‌خورد، چون گروه‌های دیگری هم در نوبت اجرا هستند.

امینی در ادامه بیان کرد: مدیرکل هنرهای نمایشی با مشورت مشاوران خود باید شرایط تعطیلی‌هایی به این صورت را پیش‌بینی کند و برای آن راهکاری در نظر بگیرد، به‌عنوان مثال برای گروه‌هایی که ناگهان تعطیل می‌شوند، فروش بلیت نمایش در سه شب قبل از تعطیلی را ملاک قرار داده و به این ترتیب هزینه مابقی اجراهای نرفته را به‌صورت حمایتی به گروه بدهند.

این فعال حوزه تئاتر در پایان گفت: می‌توان در قبال تعطیل کردن کار دیگری هم انجام داد تا دل اهالی تئاتر خوش شود و افراد بگویند دم این مدیر گرم که حال که تعطیل می‌کند از طرف دیگر حمایتی در نظر گرفته است. من به‌عنوان یک تئاتری به مدیر کل هنرهای نمایشی می‌گویم حال که شما با فرمان ستاد کرونا مجبور به تعطیلی تئاتر هستید، از آن طرف هم تدابیری به خرج دهید تا داغ این تعطیلی کمتر شود.

■ تصمیم ستاد کرونا برای تعطیلی تئاتر قابل احترام است

سیروس همتی نویسنده و کارگردان تئاتر با تأکید بر اینکه در شرایط کنونی نمی‌توان جان افراد را برای اجرای نمایش به خطر انداخت، گفت: تصمیم ستاد کرونا برای تعطیلی تئاتر قابل احترام است اما برای گذر از شرایط کنونی باید بودجه تئاتر بین گروه‌های نمایشی تقسیم شود.

سیروس همتی بازیگر، نویسنده و کارگردان تئاتر درباره تعطیلی سالن‌های نمایش در روزهای آتی که با موج پنجم کرونا در ایران انجام شد، گفت: تصمیم ستاد کرونا برای تعطیلی یا ادامه فعالیت هرگونه اجرایی که در یک مکان بسته انجام شود و نیاز به حضور عده قابل توجهی باشد؛ منظورم مشخصاً تئاتر و موسیقی یا همان نمایش و کنسرت است، کاملاً قابل احترام است.

وی در پاسخ به این پرسش که در شرایط کنونی اجرای نمایشی را دست می‌گیرد یا خیر گفت: به هیچ وجه اجرا نمی‌روم. به این خاطر که اگر خدای ناکرده یک نفر از اعضای گروهم یا یک نفر از تماشاگران اتفاقی برایشان بیفتد، آن وقت نمی‌توانم خودم را در مقام کارگردان یا سرپرست گروه ببخشم. باید بپذیریم که اجرا در محیط سربسته به خاطر سلامتی خودمان یعنی گروه اجرایی، در شرایط کنونی خطرناک است. نمی‌دانم چرا ما حتماً باید یک اتفاقی برایمان رخ دهد تا بعد به اجبار بپذیریم که متخصصان در این باره اشتباه نمی‌کردند.

این کارگردان تئاتر همچنین درباره شرایط سخت اهالی تئاتر در وضعیت کنونی بیان کرد: ما تئاتر کار نمی‌کنیم و به شرایطی که ستاد کرونا برای ما اعمال کرده احترام می‌گذاریم. اما حال ،من تئاتری که همسرم هم تئاتری است و کار نمی‌کند، باید چطور ارتزاق کنیم؟ با یک دو دوتا چهارتا خیلی ساده می‌توان شرایط را بهبود بخشید

همتی ادامه داد: ما هر سال ۱۰ میلیارد تومان بودجه برای تئاتر داریم، اگر هزینه برگزاری همه جشنواره‌های مرکز هنرهای نمایشی همچون فجر، عروسکی و... را از این بودجه کم کنیم، حداقل ۵ میلیارد بودجه برای تئاتر باقی می‌ماند. حال بیاییم و بگوییم آقای سیروس همتی شما ۱۵ نفر عضو در گروه خود دارید، این ۱۵ میلیون تومان خدمت شما. این مبلغ کمک ما به شماست. شما به ما احترام گذاشتید و به خاطر کرونا کار نکردید، در شرایط عادی ۶۰ میلیون درآمد داشتید، حال این یک چهارم را بپذیرید. آن وقت من هم می‌گویم خدا عمرتان بدهد. من این ۱۵ میلیون را بین بچه‌های گروه تقسیم می‌کنم و بابت آن رسید هم از آنها می‌گیرم و برایتان می‌آورم تا ببینید که درست تقسیم شده است.

وی افزود: بودجه تئاتر باید با توجه به سابقه آدم‌ها و کارهایی که کرده‌اند و تعداد اعضای هر گروه، بین اهالی تئاتر تقسیم شود. اگر سرپرست‌های گروه‌های نمایشی تهران و کل کشور را جمع کنیم، ۵۰۰ گروه بیشتر که نمی‌شود. اگر به هر کدام از این ۵۰۰ گروه ۱۰ میلیون داده شود، ۵ میلیارد تومان نتیجه می‌دهد.

همتی ادامه داد: من در حال دیدن فلاکت برخی از اعضای گروه هم هستم. به هر حال من معلم هستم و کار تصویر برایم پیش می‌آید ولی تا کی می‌توانم به آنها کمک کنم. به هیچ وجه نمی‌خواهم جمله‌ام تعریف از خود باشد ولی سؤالم از شورای سیاستگذاری و مرکز هنرهای نمایشی این است که بودجه تئاتر در یک سال و نیم گذشته صرف چه چیز شده است؟

وی در پایان گفت: خب شما می‌گویید تئاتر تعطیل، ما هم می‌گوییم چشم و به شما احترام می‌گذاریم اما تکلیف گروه‌هایی که الان در حال تمرین هستند چه می‌شود؟ در کشورهای دیگر کرونا تمام شده ولی ما در پیک پنجم به سر می‌بریم. خجالت‌آور است. من دبیر ریاضی هستم و اعلام آمادگی می‌کنم که اگر مشکلی هم در حساب و کتاب برای بودجه دارند، آماده‌ام کمک کنم تا متوجه شویم به هر کس چقدر می‌رسد.

خط خبر

■ فرشته صدرعرفایی فیلم سینمایی «درباره الی» ساخته اصغر فرهادی را برای نابینایان توضیح‌دار کرد. این گروه نسخه ویژه نابینایان فیلم سینمایی «درباره الی» ساخته اصغر فرهادی را روز پنجشنبه ۱۷ تیر ماه در چهارچوب برنامه فیلمخانه منتشر می‌کند. این فیلم روز پنجشنبه ساعت ۱۹ از رادیو سوینا پخش می‌شود و پس از آن، روی سایت مجموعه در دسترس مخاطبان قرار می‌گیرد./ روابط عمومی

■ فصل جدید «۷۷ ساعت» در ادامه مرحله مقدماتی این مستند مسابقه ساخته شده. در حالی که پیش از این در هیأت داوران این رئالیتی شو، لیلا اوتادی، مهندس اسماعیلی، دکتر عجمی و رامتین خداپناهی حضور داشتند، این بار نسیم ادبی جایگزین اوتادی شده است. در بخش اجرا نیز در این فصل نفیسه روشن به جای شهرزاد کمال‌زاده در کنار کاوه خداشناس به‌عنوان مجری حضور دارد./ روابط عمومی

■ صادق سمیعی، مدیرمسئول انتشارات کتاب سرا از دنیا رفت. اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران این خبر را اعلام کرد./ ایسنا

■ خواهر بابک خرمدین در پی انتشار خبرهایی درباره ساخت مستندی درباره برادرش، از رئیس سازمان سینمایی درخواست کرد تا پروانه ساخت این مستند باطل شود./ ایسنا

■ دیلیپ کومار بازیگر سرشناس بالیوود در ۹۸ سالگی در بیمارستانی در بمبئی از دنیا رفت. دیلیپ کومار که ماه پیش در بیمارستانی در بمبئی بستری شده بود به‌دلیل کهولت و مشکلات تنفسی درگذشت. کومار در طول پنج دهه حضور در بالیوود در فیلم‌های مهمی بازی کرد و آخرین بار در فیلم «قلعه» در سال ۱۹۹۸ جلوی دوربین رفت. «دیوداس» (۱۹۵۵)، «آزاد» (۱۹۵۵)، «مغول اعظم» (۱۹۶۰)، «قانون» (۱۹۸۲)، «کارما» (۱۹۸۶) از دیگر فیلم‌های کومار هستند که در میان پرفروش‌ترین فیلم‌های صنعت سینمای هند جای دارند./ مهر

■ فراخوان پنجمین دوره جایزه ابوالحسن نجفی منتشر شد. به‌منظور پاسداشت یاد ابوالحسن نجفی در عرصه ترجمه و تشویق مترجمان در اعتلای زبان فارسی، مرکز فرهنگی شهر کتاب مراسم پنجمین دوره جایزه مذکور را بهمن‌ماه امسال برگزار می‌کند و از بهترین ترجمه رمان و مجموعه داستان کوتاهی که سال ۱۳۹۹ منتشر شده، با اهدای جایزه و نشان ابوالحسن نجفی تقدیر می‌کند. هیأت داوران پنجمین دوره جایزه مذکور با دبیری علی‌اصغر محمدخانی، عبارت‌اند از: مهستی بحرینی، ضیاء موحد، حسین معصومی همدانی، عبدالله کوثری، موسی اسوار، آبتین گلکار و ابوالفضل حری./ ایلنا

■ هیأت انتخاب متون بخش «نمایش‌های تخت حوضی» متشکل از هنگامه مفید، محمدحسین ناصربخت و ابراهیم گله دارزاده پس از مطالعه و ارزیابی ۱۱۵ متن نمایشی متقاضی حضور در بخش «استادعلی نصیریان» در دو بخش «آزاد» و «ویژه» (با موضوع نمایش‌های مبتنی بر آثار نظامی گنجوی)، نمایشنامه‌های زیر را برای آماده‌سازی و حضور در مرحله ارزیابی اجرایی جشنواره معرفی کردند./ روابط عمومی

■ قادر آشنا، مدیرکل اداره هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ از برگزاری جلسه فوق العاده کمیته حمایت از گروه‌های نمایشی که با وجود شرایط کرونایی آثار خود را به صحنه برده و متضرر شده‌اند خبر داد و گفت: کمک‌های مالی از گروه‌های تئاتری دو برابر افزایش یافته است./ ایرنا

دیوار چهارم

نگاهی به فیلم تئاتر «جنایت و مکافات» ایمان افشاریان

راسکولنیکف علیه راسکولنیکف

■ جنایت و مکافات
■ نویسنده: فئودور داستایوفسکی
■ کارگردان: ایمان افشاریان
■ بازیگران: مجید آقا کریمی، مهدی پاکدل، محمد پویا، زهرا سعیدی، سوده شرحی، الهام شکیب، عطا عمرانی، لادن کامیاب و سپهر گودرزی

محسن بوالحسنی
خبرنگار

باز هم موج تازه‌ای از شیوع همه‌گیری ویروس کرونا خودنمایی کرد و با قرمز شدن اکثر شهرها، سالن‌های تئاتر هم برای چندمین بار تعطیلی را تجربه کردند. این شرایط که دیگر به نوعی می‌شود گفت شرایط و وضعیت جدیدی نیست و بسیاری از ما به آن عادت کرده‌ایم حتماً عاشقان سینما و تئاتر را به دیدن فیلم و تئاترهای آنلاین یا آرشیوی پلتفرم‌های مختلف سوق داده و همین سوق و غور در آرشیوها، من را به‌عنوان یک مخاطب تئاتر به فیلم تئاتر «جنایت و مکافات» رساند. این اسم آنقدر بزرگ است و آنقدر معروف، که رسیدن به آن حتماً مکثی در پی خواهد داشت و جست‌وجویی برای اثری که به این اسم، مسما گرفته است. ایمان افشاریان، سال ۱۳۹۴ برای اولین بار این نمایش را با بازی مجید آقا کریمی، مهدی پاکدل، محمد پویا، زهرا سعیدی، سوده شرحی، الهام شکیب، عطا عمرانی، لادن کامیاب و سپهر گودرزی روی صحنه برد و استقبال خوبی هم از آن شد و حالا فیلم تئاترش چند وقتی هست که در فیلیمو قابل دسترسی و تماشا است. این نمایش در واقع اقتباسی روانکاوانه است از رمان «جنایت و مکافات» داستایوفسکی بزرگ که افشاریان در اجرای آن روی صحنه به شیوه سیال ذهن توجه ویژه‌ای داشته و رویدادها، شخصیت‌ها، نشانه‌ها و مفاهیم از زاویه دید راسکولنیکف تصویر می‌شوند و این ذهن سابژکتیو و تقطیع شده راسکولنیکف است که بر جهان اثر غلبه دارد. از بطن و متن نمایش این طور برمی‌آید که قصد عملی کارگردان این است که مسائل را از ذهن متلاشی راسکولنیکف روایت کند و به همین دلیل هم شخصیت‌ها بیشتر از آن که شخصیت باشند، نشانه‌هایی هستند تفسیر شده و برآمده از ذهن راسکولنیکف. شاید به همین دلیل است که تاریخ گذشته و هویت شخصیت‌هانه به‌صورت خرده‌داستان یا خرده‌روایت بلکه به‌صورت نشانه، آن‌هم نه به شکل رئالیستی و عینی‌اش بلکه به‌صورت کابوس‌های ذهن راسکولنیکف بروز می‌کنند. در «جنایت و مکافات» ایمان افشاریان، ما به نوعی با تکثیر راسکولنیکف مواجه هستیم و صحنه طوری ترتیب داده شده که گویی تماشاگر در مقام یک روانکاو رو در روی بیماری نشسته و حالا دارد ذهن او را می‌بیند و می‌کاود؛ شاید از طریق نوعی هیپنوتیزم. مثلاً شخصیت بازپرس در این نمایش اغلب روی صحنه گوشه‌ای می‌نشیند و در زمانی مقرر و معین از جا بلند می‌شود، حرکت می‌کند، به حرف می‌آید و شروع می‌کند به استنطاق راسکولنیکف و این همان چیزی است که مخاطب نمایش تا پایان کار می‌تواند در چنین جایگاهی بنشیند و چنین نقشی ایفا کند. در این مورد بخصوص می‌شود گفت حالا که راسکولنیکف دانشجوی انصرافی حقوق است و کسی است که از حقوق به‌عنوان اخلاق و قوانین جمعی گریخته پس بازپرس خود حقوق است و همان چیزی که در طول چند ترم راسکولنیکف در دانشگاه آموخته و اکنون نسبت به آن در موقعیت مخالف قرار دارد. همان نظامی که راسکولنیکف علیه آن شوریده و حالا روبه‌رویش نشسته است. «جنایت و مکافات» را می‌شود به مخاطبان حرفه‌ای تئاتر پیشنهاد داد چون اگر حرفه‌ای و بسیار با حوصله نباشید ممکن است یک جاهایی حوصله‌تان سر برود یا فکر کنید کار از دست رفته؛ اما ریتم داستان می‌طلبد که در صحنه‌هایی این ریتم کند و لنگ شود و روایت بر اساس این کندی پیش برود.

کافه نما

شکوه دختران و زنان ایران زمین

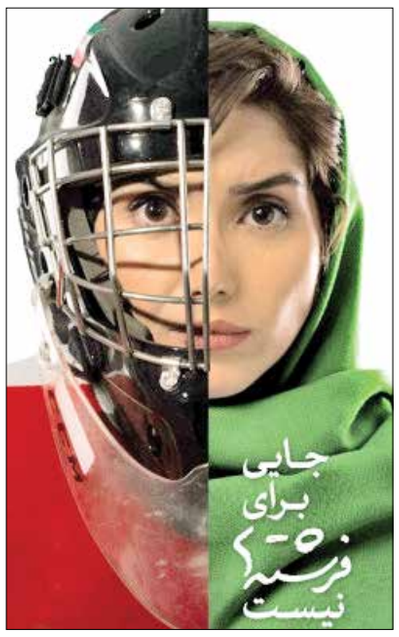

■ جایی برای فرشته‌ها نیست
■ کارگردان: سام کلانتری
■ تدوینگر: هایده صفی‌یاری
■ تهیه‌کنندگان: حامد شکیبانیا و محسن شاه‌محمدمیراب

فرهنگی/ «دنیا پر از بازیکن است، تو آنی باش که بازی را تغییر می‌دهد.» این جمله انگیزشی از مستند «جایی برای فرشته‌ها نیست» را می‌توان بر فضای حاکم بر ساخت مستندهایی پیدا کرد که در سال‌های اخیر روی پرده سینما آمده‌اند تا شاید کم‌کاری سینمای داستانی در بازنمایی زنان فعال جامعه را جبران کنند. زندگی سعیده قدس (بنیانگذار محک)، شیرین پارسی (کارآفرین و مدیر نمونه کشاورزی استان گیلان)، هایده شیرازی (مدیرعامل شرکت بازیافت مواد و تولید کود آلی کرمانشاه)، توران میرهادی (استاد بزرگ ادبیات کودکان و مؤسس شورای کتاب کودک) و خواهران منصوریان (ورزشکاران جهانی) از همین دست آثار الهام‌بخش است که در ایام پیش از کرونا روی پرده رفت و این روزها در شبکه نمایش خانگی در دسترس است. از تازه‌ترین تولیدات این عرصه می‌توان به نسخه سینمایی و مستند زندگی الهام اصغری از قهرمانان شنای ایران اشاره کرد که با حضور ترانه علیدوستی و به تهیه‌کنندگی مهتاب کرامتی و طهورا ابوالقاسمی آماده پخش شده است. اگر از علاقه‌مندان این آثار بخواهید فهرستی از الهام‌بخش‌ترین و انرژی‌بخش‌ترین این آثار را نام ببرند به‌طور حتم یکی از آثار مشترک این لیست «جایی برای فرشته‌ها نیست» ساخته سام کلانتری خواهد بود. این مستند روایتی از امیدها، ترس‌ها و آرزوهای تیم ملی اسکیت هاکی دختران ایران است. دختران بلند همت تیم ملی هاکی با وجود مشکلاتی که از همان ابتدای فیلم می‌شنویم؛ «هیچ وقت این تیم را از لحاظ روحی این قدر ضعیف ندیدم، بدون هیچ امکاناتی، حتی زمینی هم که خودمان ساختیم از ما گرفتند و این بچه‌ها الان زمین تمرین ندارند، حتی پول بلیت هواپیما و هتل‌شان را ندارند و...» با سختکوشی به قله موفقیت می‌رسند. در این روزهایی که شاید خیلی‌هایمان با حس سرخوردگی و یأس در کلنجار هستیم، تماشای این مستند را که قطعه کوچکی از تلاش‌های زنان ایران زمین است از دست ندهید.

کتابستان

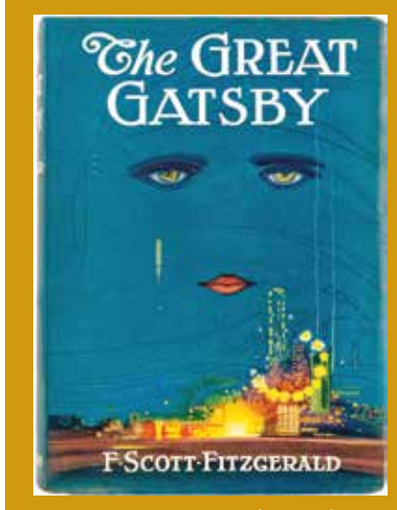

■ گتسبی بزرگ
■ نویسنده: اسکات فیتزجرالد
■ مترجم: کریم امامی
■ انتشارت نیلوفر

نگاهی به رمان «گتسبی بزرگ»

تلاشی پرزرق و برق برای دیدار با عشقی قدیمی

مریم شهبازی
خبرنگار

گتسبی بزرگ یکی از مشهورترین آثار ادبی قرن بیستم است؛ رمانی مشهور که از مصادیق پیوند سینما و ادبیات به شمار می‌آید. این نوشته «اسکات فیتزجرالد»، داستانی ماندگار، برآمده از دوره مشهور به عصرجاز است؛ سال‌هایی که موسیقی جاز چنان در تار و پود فرهنگ و زندگی امریکاییان و چند کشور دیگر درآمیخت که از آن به‌عنوان نمادی از هویت فرهنگی یاد می‌کنند. «گتسبی بزرگ» در چنین فضایی تصویر شده، در تابستان سال ۱۹۲۲ و در «نیویورک» و «لانگ آیلند»، هرچند که سال ۱۹۲۵، وقتی برای نخستین مرتبه به کتابفروشی‌ها راه یافت چندان مورد توجه قرار نگرفت و فیتزجرالد در حالی با زندگی بدرود گفت که خودش و این رمان را به‌دلیل فروش تنها ۲۵ هزار جلد، طی پانزده سال شکست‌خورده می‌دانست. با این حال حدود نیم قرن بعد از مرگ خالق این کتاب، آن را به‌عنوان بهترین رمان امریکایی قرن بیستم و حتی فراتر از آن، دومین رمان برتر انگلیسی‌زبان خواندند. این چند سطر: «در سال‌هایی که جوان‌تر و زودرنج‌تر بودم، پدرم نصیحتی به من کرد که هنوز آن را در ذهنم مرور می‌کنم؛ این که هر وقت دیدی می‌خوای از کسی ایراد بگیری فقط یادت باشه که آدم‌های دنیا، همه این موقعیت‌ها رو نداشتن که تو داری.» آغازگر داستانی است که چند شخصیت اصلی دارد؛ گتسبی، مرد جوان ثروتمندی که شهرت میهمانی‌های پرزرق و برق شبانه‌اش آنچنان پیچیده که کمتر کسی است علاقه‌مند به شرکت در آن نباشد. حالا بمانَد که کسی نمی‌داند این ثروت افسانه‌ای از کجا آمده و به لطف همین کنجکاوی‌ها هم شایعه‌های بسیار درباره‌اش می‌گویند. آن طرف در همسایگی گتسبی، «کاراوی» زندگی می‌کند که البته راوی رمان هم خود او است و از گتسبی هم خوشش نمی‌آید! ماجرا از دیدار کاراوی با عموزاده خود، دِیزی و شوهرش آغاز می‌شود. دیزی دلیل اصلی برپایی این میهمانی‌هاست، گتسبی تا پیش از سربازی رفتن عاشق او بوده، اما سربازی این دو را از هم دور می‌کند تا جایی که خبر ازدواجش را می‌شنود و... با این حال هنوز هم عشق دیرینه از سرش نرفته و هر شب به امید این که بالاخره دیزی را در جمع میهمانان ببیند ضیافتی باشکوه برپا می‌کند. گتسبی متوجه ارتباط فامیلی کاراوی به دیزی می‌شود و... از اینجا به بعد داستان بماند برای وقتی که خودتان سراغ این رمان مشهور رفتید. از این کتاب اقتباس‌های سینمای متعددی انجام‌شده که آخرین آن به سال ۲۰۱۳ بازمی‌گردد؛ فیلمی با همین عنوان که به کارگردانی «باز لورمن» و با بازی «لئوناردو دی کاپریو» اکران شد. با اینکه طی دهه‌های گذشته مترجمان بسیاری سراغ این کتاب رفته‌اند و برخی همچون رضا رضایی، بازگردان‌های خوبی هم به فارسی انجام داده‌اند اما همچنان «گتسبی بزرگ» به نام «کریم امامی» گره خورده است.؛ مترجم بزرگی که فردا، هجدهم تیرماه، شانزدهمین سالروز آرام گرفتن پیکرش در آغوش خاک است. یادش گرامی.